

לוקחת את הצ'ק ונושכת את היד

לחיות רק במוסקבה. ברגע שהתברר סופית שזה מוסקבה ורק מוסקבה, נפרדנו".

היא מציגה חלופה משלה לניהול אמנותי. לפני הכול, הרכיבה להקה לכל העונה. קבוצת שחקנים שתתגבש, תפתח רוח-יחידה ומחויבות. פרט ל'גשר', התיאטרון הכי טוב בעיר, כל הלהקות התפרקו. רק שחקנים ותיקים הם הקבועים האחרונים בתיאטרונים. כולם פועלים זמניים, חתומי חוזים להצגה. נודדים מבמה לבמה.

- 'אנה גלקתיה' זה תיאטרון מגויס, ילדונטי? - לא. לא מתיימר להטיף. לא מוותר על היותו תיאטרון במשמעות הכי אמנותית. גלקתיה (ג'יטה מונטה) היא אדם, לא סמל. אמנית שציירה דם במקום תהילת גנרלים. והיא גם אשה באוקטן הכי גבוה. יוצאת-דופן, חושנית ועיקשת, וכולה בשר".

אגב, ההצגה תועלה 30 פעם בלבד, רק באולם החאן. את המוסיקה כתב יהודה פוליקר, ודוד שריר צייר את התפאורה. את הגדלת ההוצאה הכרוכה בהחזקת להקה קבועה אמורים הניג והמנכ"ל לרון סרן לקזו עלי-די צמצום מספר ההפקות. רק ארבע לעונה: 'צלופן ירוק', מחזה מקורי של חלי קניזו, שעניינו אונס בצבא. מכתבים בין ש"י עגנון לאשתו אסתרליין. 'משרד טלוויזיה' - קומדיה צרפתית שחורה של מישל וינאבר. 'פונדק הרוחות' של אלתרמן. שחר סגל יביים. מוסיקה של ארקאדי דוכין.

- את אמנית שמיטיבה להתבטא דרך האמנות. בשביל מה היית צריכה את הניהול? - הכיסא לא מעניין אותי, רציתי את התפקיד בגלל היכולת להשפיע. אני רוצה ליצור בית, שיש בו עשייה עם 15 שחקנים שאני מעריכה. ■

אופירה הניג, 35, היא המנהלת האמנותית החדשה של החאן הירושלמי ■ המחזה הואשון שהיא מעלה 'אנה גלקתיה' הוא כרטיס-הביקור שלה

אני אוהב את אופירה הניג מאז פגשתי אותה בפעם הראשונה, לקראת 'ליל העשרים' של יהושע סובול, ההצגה השנייה שביימה ב'הבימה'. עמרי ניצן, אז מנהל אמנותי, הביא אותה ככימאית-בית, אחרי שראה עבודות שלה בבית-צבי. ב'הבימה' עשתה לא-מעט הצגות. 'זהב' של יוסף בר-יוסף, 'בשפל' של מקסים גורקי, 'היפוליטוס' של יוריפידס, הצגת הילדים 'פצפונת ואנטון' ועוד. "עזבתי, כי הרגשתי תקועה", היא אומרת. האינטגרטיבי זה מה שהורג את אופירה. עושה צרות, מאז נעזריה בחולון, כאשר קפצה מתנועת-נוער אחת לשנייה, אבל רק בצבא היכו בה האינטגרטיבי והיושר בפעם הראשונה. "השנה היא 1980", היא ממוללת סיגריה ומתחילה סיפור, "אנחנו מחלקת נח"ל בקיבוץ יפתח. גבול לבנון של תקופת הגדר הטובה. האזור שורץ חשיש. מי לא ניסה. גם אני. מישהו הלשין,

עמואל בריקדמא

נ"ל

תים צפים כשהתחת שלהם באוויר. הם מפנים את האחוריים כלפי מעלה מתוך שנאה לאלה שנתרו כחיים" - כך נראית המלחמה בעיני אנה גלקתיה, ציירת מהמאה ה-16 וגיבורת מחזה הנושא את שמה. אופירה הניג, הבימאית, מאמצת את האמירה הזו על תהילה ומלחמות. הניג, 35, היא המנהלת האמנותית החדשה של החאן הירושלמי. מביאה לג'וב הניהולי השקפת עולם מגובשת וצלולה. התיאטרון, כפי שהיא רואה אותו, איננו ספק של בידור וגם לא מרכז-רווח, עם ראש של כלכלת-שווק.

'אנה גלקתיה' של המחזאי הבריטי הווארד ברקר, תיאטרון חושני, אמיץ, שנושא דגלים אנטי-ממסדיים. הגיבורה היא אמנית, שהאל והמולדת היחידים שהיא מכירה הם אלו שבלבה ובקצה מכחולה. אין לה ראש, כדרישת שליטי ונציה, לצייר ציור ניצחון של סוסים צוהלים, דגלים ואדמירלים יהירים. מלחמה מבחינתה היא דם ודמעות. וזה מה שהיא מציירת, ויוצרת, כצפוי, הזמנה לפאניקה. כשלא עוזר הגזר, מגיע המקל. כל האמצעים כשרים. הרי עשו לה טובה, נתנו לה צ'ק שמן.

מה את היית עושה? שאלתי את הניג.

"לוקחת את הצ'ק, ונושכת, אם צריך, את היד".

- כבר יצא לך לנשוד ידיים מושטות?

"עוד לא", היא צוחקת קצרות - ומרצינה. "אולי

יותר משיניים, צריך מרפקים. זו מציאות כוחנית, מיליטנטית, הישגית. ואני לא לוח חלק. אני אדם פוליטי, בעל הכרה, שבא במגע עם ממסדים קשים".

- את אדם כוחני?

"אני אדם פוליטי, מסוגלת לתת מלחמה, אבל לא כוחנית".

- מה הכי קשה בניג הזה?

"ה'מוותק' וה'מיידעלע'. עובדת היותי אשה מזמינה מראש התנשאות של גברים עליי. ואני אשה. כלי שום התנצלות או הסוואה. מסרבת להלביש על עצמי את הקוצים האנדרוגיניים של הרבה נשים מנהלות. למרות שהמציאות הישראלית רחוקה מאוד מהכרה בנשים ככנות שיח שוות-ערך".

באו, עצרו וחקרו. הודיתי מיד. הרי עישנתי, לא?
ומעבר לאמת, זה לא נראה לי משהו חמור. משובת
נעורים. אבל הצבא החליט לעשות מאיתנו קייס של
ירארוייראו. קיבלתי 35 יום כלא. משכר איום
ונורא. לו ידעתי שיש מי שרוצה מנימוקים כאילו
חינוכיים להכאיב, הייתי, כמו אחרים, מכחישה
ויוצאת קל".

- ואחרי זה?

"אחרי הצבא נסעתי לשנתיים לאירופה.
כשחזרתי, למדתי תיאטרון בסמינר הקיבוצים -
ומשם, לבית צבי. בין היתר, ביימתי שם את
'אקווס', 'שלוש אחיות', 'הסוחר מוונציה', 'עקומים'.
על כך אני מודה לגרי בילו".

'אקווס', הצגה מצטיינת, הוזמנה לאירוע
בינלאומי במוסקבה. ימי הדמדומים של ראשית
הגלאסנוסט. לאנשים במוסקבה היה המפגש עם
הצגה כמו 'אקווס' בתקופה היא, מהמם. מוסקבה
צפנה לאופירה מפגש גורלי. "קיבלתי הצעה ללמד
באקרמיה לתיאטרון במוסקבה, הייתי אמורה
להישאר חודשיים וחצי, ונשארתי חצי שנה".

- מה השאיר אותך שם?

"שמו ייבגני, חברי קראו לו יוג'ין. לימדנו
כאותה אקדמיה. התאהבתי. רומן של שלוש שנים.
שלוש שנים על קו ת"א-מוסקבה. אדם יוצאדופן,
תקופה יוצאתדופן, מקום יוצאדופן. אהבתי אותו
ואת חבריו המוסקבאים. את הדיאלוג בין אנשי-רוח
- אצלנו אין דיאלוג, יש תחרות - שלא ראיתי
כמוהו בכל מקום אחר בעולם.

"אבל הידירה מיהרה לבוא. האנשים השתנו.
אנשי תיאטרון ויתרו על אמנותם והלכו לכידור
נמוך, שנתן תמורה מיידית בדולרים. בזמן המשטר
הכפייתי היה על מה להילחם. ריקנות ירשה את
המלחמות. דמוקרטיה? לא יודעים מה לעשות עם זה.
לא תאמין, אבל התיאטרון הרוסי היה הרבה יותר
מעניין תחת הקומיסרים משהוא עכשיו,
בדמוקרטיה".

- למה נפרדתם, יוג'ין ואת?

"לי היה ברור כל הזמן, שאני רוצה לחיות רק
בישראל. הוא, חצי אוקראיני וחצי יהודי, רצה

אופירה הניג: "אני
אדם פוליטי"